

Beantwoording raadsvraag

Onderwerp	Toezicht op Wmo-zorgaanbieders		
Datum	4 november 2021	Nummer	RV-2154
Steller vraag	Riny van Leeuwen- Berkvens	Fractie	CDA Deurne
Portefeuillehouder	Marnix Schlösser		
Datum afdoening	18 november 2021		

Inleiding

Afgelopen week zijn er diverse publicaties in de pers verschenen over toezicht op Wmo-zorgaanbieders. CDA Deurne heeft hierover de volgende vragen.

Vraag en antwoord

In het Eindhovens Dagblad (ED) van 3 november 2021 wordt in het artikel [GGD wil stoppen met toezicht WMO-zorgaanbieders](#) melding gemaakt van het voornemen van de GGD Brabant-Zuidoost (GGD) om te stoppen met toezicht op Wmo-zorgaanbieders. Naar aanleiding van dit artikel heeft CDA Deurne de volgende vragen.

1. Waarom moet de gemeenteraad dit nieuws via de pers vernemen?

De GR Peelgemeenten heeft namens de 5 Peelgemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren voor het toezicht bij calamiteiten en geweldsincidenten een overeenkomst afgesloten met GGD Zuidoost-Brabant tot 2023. Dit betekent dat er een melding bij de toezichthouder van de GGD gedaan wordt als er een calamiteit en/of geweld heeft plaatsgevonden bij een aanbieder. In Deurne is er sinds 2017 nog nooit een melding geweest. In de regio Zuidoost-Brabant komt dit gemiddeld 5 tot 7 keer per jaar voor. Afhankelijk van de ernst van de situatie kan de toezichthouder in opdracht van de gemeente de aanbieder vragen onderzoek naar de calamiteit te doen of zelf onderzoek doen.

De GGD heeft bevestigd dat ze het calamiteitentoezicht blijven uitvoeren tot eind 2022. Dit geeft voldoende ruimte om de mogelijkheden voor na 2022 te onderzoeken. De gezamenlijke colleges van de Peelgemeenten, dus ook Deurne, hebben en nemen hierin de verantwoordelijkheid. Er was daarom geen aanleiding om de raad te betrekken.

2.

a. Waarom is de raad niet in een eerder stadium meegenomen in de problemen die de GGD op dit vlak kennelijk ondervindt?

Zie het antwoord op vraag 1.

b. Waarom is er geen beroep op de raad gedaan om vanuit haar kaderstellende rol en/of vanwege haar budgetrecht een besluit te nemen dat mogelijk een oplossing voor het door de GGD ervaren problemen had kunnen bieden?

Het betreft hier een uitvoerende taak. Het college heeft en neemt hierin de verantwoordelijkheid. Daar waar nodig informeren we uw raad over de ontwikkelingen.

- c. Heeft het college op enig moment actie uitgezet dan wel maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de omstandigheden waaraan de directie in het artikel refereert ('De directie is van mening dat de GGD beter kan stoppen, als deze taak zo marginaal blijft en onder deze omstandigheden moet worden uitgevoerd') zouden verbeteren?**

Alle gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant hebben het calamiteitentoezicht Wmo op contractbasis belegd bij de GGD. De signalen over de uitvoering van het calamiteitentoezicht zijn opgepakt zowel vanuit de GR Peelgemeenten als in het Dagelijks Bestuur van de GGD Zuidoost-Brabant.

- 3. Volgens het krantenartikel acht het Dagelijks Bestuur van de GGD het wenselijk dat gemeenten in de regio samen naar een alternatief zoeken.**

- a. Hoe kijkt het college hier tegenaan?**

Positief.

- b. Heeft hierover overleg plaatsgevonden met regiogemeenten? Zo ja: is er animo om gezamenlijk naar een alternatief te zoeken?**

Ook na 2022 willen we dit als Peelgemeenten gezamenlijk beleggen bij een (alternatieve) partij. Ook is er bij het Dagelijks Bestuur GGD Brabant-Zuidoost uitgesproken dat we als gemeenten samen willen optrekken bij het zoeken naar een alternatief.

- c. Welke concrete maatregelen gaat het college nu nemen nu de samenwerking in de regio geleid heeft tot dit resultaat?**

Zie antwoord vraag 3b.

- 4. Volgens het krantenartikel worden door de Wmo-toezichthouder van de GGD slechts 7 calamiteitenonderzoeken per jaar voor de hele regio opgepakt.**

- a. Hoeveel calamiteiten zijn sinds 2015 door aanbieders bij de toezichthouder gemeld?**

De GGD meldt de volgende aantallen:

- 2017: 10
- 2018: 3
- 2019: 8
- 2020: 7
- 2021: 1

- b. Hoeveel van de gemelde calamiteiten zijn door de toezichthouder onderzocht?**

Van de 29 meldingen zijn er 8 door de GGD onderzocht en heeft de GGD in 21 gevallen het zelfonderzoek door de instelling beoordeeld.

- c. Is het aantal meldingen dat de GGD ontvangen heeft vergelijkbaar met het aantal meldingen dat in andere toezichtsgebieden van vergelijkbare grootte gedaan wordt door aanbieders? Zo nee, is er een verklaring voor het verschil?**

De GGD geeft aan hier geen zicht op te hebben.

- d. Heeft de toezichthouder anderszins signalen ontvangen? Zo ja: hoeveel en wat is hiermee gebeurd?**

Ja, er is in die jaren 4 keer een calamiteit gemeld bij de GGD die bij nader inzien geen calamiteit was in de zin van de wet.

- 5. Heeft de toezichthouder zorgaanbieders onderzocht die ook actief zijn in/voor de gemeente Deurne? Zo ja: kan het college het betreffende rapport van de toezichthouder openbaar maken?**

Er is door de toezichthouder geen melding ontvangen voor Deurne.

6. Heeft het college naar aanleiding van een rapport van de toezichthouder maatregelen genomen tegen een of meerdere zorgaanbieders en zo ja welke maatregelen?

Dit was niet aan de orde.

7.

a. Wat is naar mening van het college het gevolg voor Deurne geweest van het (volgens het artikel in het ED) tekortschietende toezicht op Wmo-zorgaanbieders zoals dat de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden?

Er is geen sprake van tekortschietend toezicht op de Wmo. Binnen de Wmo hebben gemeenten de wettelijke plicht een toezichthouder aan te stellen die toeziet op de naleving van de wet, voor zowel kwaliteit als rechtmatigheid.

b. Bent u het eens met hetgeen in het artikel van het ED hierover gesteld wordt ('Dit betekent dat inwoners niet weten welke aanbieders goed zijn, noch welke ze beter kunnen mijden. Hetzelfde geldt voor hulpverleners die inwoners moeten doorverwijzen. Ook gemeenteraden kunnen niet controleren of hun gemeente bij een aanbesteding goede aanbieders behoudt en eventuele 'rotte appels' weert.')? **Waarom wel/niet?**

Nee, het toezicht op de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders is veel breder. De zorgaanbieders worden op verschillende manieren gecontroleerd om de kwaliteit van de zorg te waarborgen. Het deel dat de GGD op dit moment uitvoert, en waar het ED naar verwijst, is slechts een beperkt deel van het toezicht, namelijk alleen het kwaliteitstoezicht bij calamiteiten en geweldsincidenten. Naast dit toezicht door de GGD controleert de GR Peelgemeenten ook zelf middels contractmanagement. Zorgaanbieders worden preventief, nog voor het sluiten van een contract, getoetst. Ook tijdens de looptijd bewaken we de naleving van de in een contract vastgelegde afspraken. Als er signalen zijn over gecontracteerde aanbieders worden gesprekken gevoerd met aanbieders en waar nodig worden maatregelen getroffen.

8. In het artikel wordt geciteerd: 'Met zeven calamiteitenonderzoeken per jaar voor de hele regio is dit onderzoek in de praktijk zeer beperkt van omvang. Het is niet gelukt om het toezicht uit te breiden, met uitzondering van enkele pilots. Hiermee is de deze taak voor de GGD te klein en te kwetsbaar. Er is slechts één toezichthouder beschikbaar.'

a. Welke stappen heeft de GGD gezet om het (beperkte) toezicht uit te breiden?

In 2019 is een pilot uitgevoerd met proactief toezicht in de Kempen/BOV-gemeenten. Met beleidsmedewerkers van verschillende gemeenten, waaronder de Peelgemeenten, zijn onlangs verkennende gesprekken gevoerd over uitbreiding van het toezicht. Daarnaast is gekeken naar de ervaring van de GGD IJsselland.

b. Welke pilots zijn in dit verband uitgevoerd?

In 2019 is een pilot uitgevoerd met proactief toezicht in de Kempen/BOV-gemeenten. De GGD heeft mede op basis van deze pilot de conclusie getrokken dat uitvoering van proactief toezicht niet haalbaar is voor de GGD.

c. Heeft Deurne nog meer verantwoordelijkheden bij de Wmo-toezichthouder belegd dan calamiteitenonderzoek? Zo ja, welke en in welke mate heeft de toezichthouder de taken die samenhangen met deze verantwoordelijkheden uitgevoerd?

Nee.

9. De samenwerking met de zorgaanbieders is vastgelegd in overeenkomsten. Waarom is destijds gekozen voor een privaatrechtelijke samenwerking in plaats van een publiekrechtelijke samenwerking?

Aanbieders zijn geen publiekrechtelijke instellingen. Daarom kan er geen gebruik gemaakt worden van publiekrechtelijke samenwerking, maar is er sprake van privaatrechtelijke samenwerking (overeenkomsten tussen gemeente en aanbieder).

10. Welke handhavingsinstrumenten heeft de gemeente ter beschikking?

Het uitgangspunt is dat we door preventief optreden voorkomen dat rechtsregels niet worden nageleefd. Hiermee bevorderen we dus de naleving van rechtsregels. Daarnaast kunnen we repressief optreden (het nemen van sancties en/of rechtsmaatregelen). Als overheid beschikken we over verschillende instrumenten. Deze instrumenten kunnen bestuursrechtelijk, strafrechtelijk of privaatrechtelijk van aard zijn.

Volgens een krantenartikel in het ED van 4 november met als kop [Regiogemeenten bezorgd over controle op ernstige misstanden bij zorgaanbieders](#) heeft directeur Thieu Smeets van de GGD beloofd het toezicht te blijven uitvoeren tot er een andere toezichthouder is gevonden.

11. Is deze belofte inderdaad gedaan door de directeur?

Er is afgesproken dat de GGD het calamiteitentoezicht blijft uitvoeren tot eind 2022. De GR Peelgemeenten heeft namens de 5 Peelgemeenten het Wmo-toezicht op contractbasis tot 2023 belegd bij de GGD.

12. Waarom moet de gemeenteraad dit via de pers vernemen?

De GR Peelgemeenten heeft namens de 5 Peelgemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren voor het toezicht bij calamiteiten en geweldsincidenten een overeenkomst afgesloten met GGD Zuidoost-Brabant. Het calamiteitentoezicht Wmo was daarmee in ieder geval voor de Peelgemeenten al op contractbasis tot 2023 belegd bij de GGD.

13. Wordt de huidige wijze van toezicht houden, waarover de directie volgens eerder genoemd artikel van 3 november in het ED aangeeft 'de directie is van mening dat de GGD beter kan stoppen, als deze taak zo marginaal blijft en onder deze omstandigheden moet worden uitgevoerd' gedurende deze periode gecontinueerd, of kan het college de raad toezeggen dat de problematiek die geleid heeft tot het voornemen om te stoppen met de toezichtstaak verholpen wordt en/of de omstandigheden waaronder de taak uitgevoerd moet worden verbeterd en aan de maat gebracht worden totdat gemeenten een andere oplossing gevonden hebben? In het tweede geval: kunnen wij hiervoor een extra incidentele vraag naar middelen verwachten?

Er wordt geen extra incidentele vraag naar middelen verwacht. De GGD blijft de taak uitvoeren tot 2023. De GGD geeft enkel aan dat de huidige omvang van de taak onvoldoende rendabel is voor de GGD. Daarmee heeft de GGD overigens geen aantoonbare kwalitatieve problemen met het uitvoeren van de taak.

14. In het artikel in het ED van 3 november staat geciteerd 'De GGD Brabant-Zuidoost krijgt te weinig geld van regiogemeenten om goed toezicht te kunnen houden op WMO-zorgaanbieders (...) Het is niet gelukt om het toezicht uit te breiden (...) Er is slechts één toezichthouder beschikbaar.' In het artikel van 4 november is opgenomen 'De Veldhovense wethouder en GGD-voorzitter Mariënne van Dongen benadrukt dat geld niet het probleem is.'

a. Is gebrek aan financiële middelen op dit moment of op enig moment in het verleden een oorzaak geweest van de problematiek die heeft geleid tot het voornemen van de GGD om te stoppen met deze toezichtstaak?

Nee.

b. Is er op enig moment actie ondernomen om het aantal toezichthouders uit te breiden? Waarom wel/niet?

Nee, er is binnen de GGD voldoende capaciteit om het calamiteitentoezicht uit te voeren.

c. Als geld niet het probleem is, wat is dan de reden dat het niet gelukt is om het toezicht uit te breiden?

Alle gemeenten in de regio Brabant-Zuidoost hebben het calamiteitentoezicht Wmo op contractbasis belegd bij de GGD.

Wij hebben als Peelgemeenten interesse getoond in het eventueel uitbreiden van het toezicht van reactief (calamiteiten)toezicht. Wij hebben ons als Peelgemeenten daarom tot de GGD gewend met de vraag of zij dit kunnen leveren. De GGD heeft aangegeven dit alleen te willen met een eenduidige werkwijze in de gehele regio. Niet alle 21 gemeenten staan open voor uitbreiding. De GGD heeft daarom nu aangegeven dat uitbreiding van het toezicht op de Wmo voor de GGD niet haalbaar is.

15. Volgens het artikel is de aangestelde toezichthouder parttime beschikbaar. Hoeveel uren per week is de toezichthouder voor de 21 gemeenten werkzaam als toezichthouder?

De toezichthouder is 24 uur per week in dienst bij de GGD. Zij combineert dit met de functie van toezichthouder Kinderopvang. De hoeveelheid tijd die zij nodig heeft voor het toezicht Wmo is ongeveer 200 uur op jaarbasis.

16. In het artikel is opgenomen dat er dit jaar nog geen calamiteiten geweest zijn terwijl dit er gemiddeld 7 per jaar (voor de hele regio) zijn. Het is inmiddels november.

a. Is er een plausibele verklaring voor het feit dat er in 2021 geen meldingen van calamiteiten gedaan zijn door zorgaanbieders?

Er is geen verklaring. Zoals ook in vraag 4a te lezen is, schommelt het aantal meldingen. 5 tot 7 casussen per jaar is slechts een gemiddelde.

b. Heeft deze forse daling van meldingen ook elders in het land plaatsgevonden of is onze regio hier een uitzondering in?

Dit staat los van elkaar.

c. Op welke werkzaamheden heeft de toezichthouder zich het afgelopen jaar gericht?

Zie het antwoord op vraag 15.

17. Op 29 oktober 2021 heeft RTL Nieuws, naar aanleiding van een onderzoek, het artikel [Honderden dubieuze zorgbedrijven ontdekt: vermoedens van fraude en zelfverrijking](#) gepubliceerd.

a. Voert Deurne risico gebaseerd Wmo-toezicht uit? Zo ja, op welke wijze is dit georganiseerd en ingericht? Hoeveel onderzoeken vinden jaarlijks plaats? Welk percentage van de gecontracteerde zorgaanbieders wordt jaarlijks aan een onderzoek onderworpen?

In het verleden (2016) heeft binnen de GR Peelgemeenten in dit kader 1 onderzoek (niet betrekking hebbende op Deurne) plaatsgevonden. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van contractmanagement daar waar risico's ontstaan. Dit vindt met name signaalgestuurd plaats. We zijn bezig met een doorontwikkeling om op het gebied van contractmanagement en toezicht. Dit om een meer proactieve aanpak te borgen en daarmee te investeren in preventie. Op basis van bepaalde indicatoren dan wel risico's worden aanbieders (proactief) onderzocht en wordt het gesprek met specifiek geselecteerde aanbieders aangegaan.

b. Toetst Deurne zorgaanbieders ook aan alle in het artikel genoemde 8 risico-indicatoren? Zo nee, waarom niet?

Bij de toetreding van nieuwe Wmo-aanbieders worden een aantal (financiële) aspecten getoetst. Denk hierbij aan een gedragsverklaring, KvK-registratie en een bewijs van betaling van de belastingen en premies. Ook verklaart de aanbieder dat ze voldoen aan een aantal voorwaarden over de financiële en justitiële situatie. Verder wordt met iedere toetredende aanbieder een verificatiegesprek gevoerd vanuit contractmanagement om te toetsen of de meest relevante voorwaarden zoals beschreven in de gesloten overeenkomst in de praktijk ook voldoende door de aanbieder zijn georganiseerd.

Als er een signaal ontvangen wordt over een aanbieder waarbij de financiële rechtmatigheid in het geding is, vindt er ook een analyse van de financiële situatie plaats en wordt indien nodig expertise vanuit rechtmatigheid ingeschakeld. Hierbij worden indicatoren als hoge winsten en loonratio meegenomen. Daarnaast wordt Creditsafe gebruikt om organisatiestructuren en andere (openbare) informatie over een aanbieder of bestuurder te verkrijgen.

Bij de toetreding van jeugdaanbieders is in de nieuwe contractering vastgelegd dat aanbieders onderworpen worden aan een financiële check door een onafhankelijk extern bureau. Om dit mogelijk te maken zijn specifieke criteria in de overeenkomst opgenomen. Vanuit de Wmo wordt gemonitord wat het resultaat uit deze doorontwikkeling is. Vervolgens bekijken we de mogelijkheden om dit ook voor de Wmo-aanbieders te implementeren.

18. Herkent het college het beeld dat in het artikel geschetst wordt?

Wij zijn ons ervan bewust dat er partijen zijn waar prijs en/of kwaliteit niet altijd aan de verwachtingen voldoet. Zoals u kunt lezen in het antwoord op vraag 17 hebben wij hier aandacht voor en wordt vanuit de GR Peelgemeenten actief aangestuurd op preventieve toetsing van en toezicht op Wmo-aanbieders.

19. Deelt het college de conclusie van experts dat er veel strenger gecontroleerd moet worden?

Bij een calamiteit en/of geweld bij een aanbieder is er toezicht vanuit de GGD. Naast dit calamiteitentoezicht controleert de GR Peelgemeenten aanbieders door middel van contractmanagement daar waar risico's ontstaan. Tenslotte zijn we bezig met een doorontwikkeling op het gebied van contractmanagement en toezicht. Dit om een meer proactieve aanpak te borgen en daarmee te investeren in preventie. Op basis van bepaalde indicatoren dan wel risico's worden aanbieders (proactief) onderzocht en wordt het gesprek met specifiek geselecteerde aanbieders aangegaan.

In opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport wordt momenteel onderzoek gedaan naar mogelijke toekomstscenario's van het Wmo-toezicht. De uitkomsten worden binnenkort verwacht en willen we graag meenemen in het breder inrichten van het Wmo-toezicht.

20. Levert één of leveren meerdere van de in het artikel genoemde bedrijven ook zorg in opdracht van de gemeente Deurne?

Beide zorgaanbieders genoemd in het artikel zijn niet actief in Deurne (of in een van de andere Peelgemeenten).

21. Onderneemt het college verdere actie naar aanleiding van het artikel? Zo ja, welke?

Zie het antwoord op vraag 17 en 19.